

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 17Co/70/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8210205041
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 09. 2012
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Burešová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2012:8210205041.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v právnej veci žalobcu Slovak Telekom, a.s., so sídlom Karadžičova č. 10, 831 03 Bratislava, IČO: 35 763 469, právne zastúpeného JUDr. Oliverom Balážom, advokátom so sídlom Zámocká č. 10, 811 01 Bratislava proti žalovanému: L. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom N. č. XXX/XX, I., za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovaného Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, Važecká 16, 080 05 Prešov, IČO: 42 176 778, právne zastúpeného JUDr. Ambrózom Motykom, advokátom so sídlom Nám. SNP č. 7, 091 01 Stropkov, o zaplatenie 331,93 eur s príslušenstvom, o odvolaní vedľajšieho účastníka proti rozsudku Okresného súdu Bardejov č. k. 5C/161/2010-40 zo dňa 24.06.2011 jednohlasne takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku, ktorým bol žalovaný zaviazaný zaplatiť žalobcovi 331,93 eur s úrokom z omeškania v sadzbe 9% ročne od 26.03.2010 do zaplatenia a v súvisiacom výroku o trovách konania a v rozsahu zrušenia vracia vec na ďalšie konanie a rozhodnutie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom prvostupňový súd zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi 331,93 eur s úrokom z omeškania v sadzbe 9% ročne od 26.03.2010 do zaplatenia do 3 dní po právoplatnosti rozsudku. Žalobu v časti o zaplatenie úroku z omeškania v sadzbe 15% ročne z istiny 331,93 eur od 28.06.2006 do 25.03.2010 a o zaplatenie úroku z omeškania prevyšujúceho sadzbu 9% ročne z istiny 331,93 eur od 25.03.2010 zamietol. O trovách konania rozhodol tak, že žalovaného zaviazal nahradiť ich žalobcovi vo výške 29,- eur do 3 dní po právoplatnosti rozsudku.

Výrok rozsudku, ktorým súd žalobe v časti vyhovel, odôvodnil tým, že dohoda o zmluvnej pokute uzavretá medzi účastníkmi konania nespôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech žalovaného - spotrebiteľa. Je síce pravdou, že dohoda o zmluvnej pokute je súčasťou obsahu formulárovej zmluvy, ktorú žalobca (resp. jeho právny predchodca) používal v rámci svojej podnikateľskej činnosti v prípade uzatvárania zmlúv rovnakého druhu a neurčitého počtu a ktorej obsah žalovaný nemohol ovplyvniť, avšak podľa názoru súdu dohoda o zmluvnej pokute v spotrebiteľskej zmluve nie je neprijateľnou podmienkou, ktorá by mala v zmysle § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka účinného k 01.04.2004 za následok jej neplatnosť. Pri uzatváraní zmluvy síce žalovaný nemohol priamo ovplyvniť výšku zmluvnej pokuty pre konkrétny prípad (program „20+20 Viac“ pri mobilnom telefóne Siemens A50), mohol ju ale ovplyvniť nepriamo, napr. tým, že by si zvolil iný program, resp. iný druh mobilného telefónu, pri ktorom by bola zmluvná pokuta nižšia, resp. by nebola žiadna. Navyše právny predchodca žalobcu v čase uzavretia zmluvy nebol v Slovenskej republike jediným poskytovateľom elektronických komunikačných služieb, a preto ak žalovaný nesúhlasil s dohodou o výške zmluvnej pokuty a ani inými zmluvnými pokutami pre iné programy a mobilné telefóny, v tom čase poskytované právnym predchodcom žalobcu, mohol si vybrať iného poskytovateľa týchto elektronických komunikačných služieb. Keďže dohodnutá zmluvná pokuta sa vzťahovala aj na riadne a včasné nezaplatenie ceny služieb a celková nezaplatená cena za služby poskytnuté žalobcom predstavovala sumu 154,82 eur (o čom bolo rozhodnuté rozsudkom č.k. 5C 25/2010-43 zo dňa 26.05.2010),

prvostupňový súd zmluvnú pokutu vo výške 331,93 eur považoval za primeranú. Prvostupňový súd taktiež poukázal na charakter tohto synalagmatického záväzku a taktiež na to, že žalovaný neporušil zmluvnú povinnosť, ktorú by bolo možné považovať za nepodstatnú (napr. neoznámenie zmeny svojich identifikačných údajov, neposkytnutie súčinnosti a pod.) ale porušil povinnosť, ktorej význam je pre obsah zmluvy podstatný.

Právne odôvodnil tento nárok ust. § 76 ods. 12, § 43 ods. 1 a § 42 ods. 4 písm. b/ zákona č. 610/2003 Z. z., ust. § 879f ods. 3, 4 a § 52 ods. 1, 2, 3. 4 a § 54 a § 544 OZ.

Preto súd žalobe v časti uplatnenej zmluvnej pokuty vyhovel. Nárok na uplatnené úroky z omeškania priznal žalobcovi len v rozsahu 9% ročne a to podľa § 517 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z., keďže zmluvné dojednanie týkajúce sa voľby Obchodného zákonníka považoval za neprijateľnú zmluvnú podmienku vzhľadom na to, že zmluvný vzťah medzi žalobcom a žalovaným je vzťahom občianskoprávnym, na ktorý sa vzťahujú ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách.

O trovách konania rozhodol prvostupňový súd podľa § 142 ods. 3 O.s.p, keď úspešnému žalobcovi priznal právo na ich náhradu vo výške 29,- eur, čo predstavuje žalobcom zaplatený súdny poplatok.

Proti rozsudku sa v časti, v ktorej súd rozhodol o uložení povinnosti žalovanému zaplatiť žalobcovi 331,93 eur s úrokom z omeškania v sadzbe 9% ročne od 29.10. 2010 do zaplataenia a v časti o trovách konania v zákonnej lehote odvolal vedľajší účastník na strane žalovaného. Odvolanie odôvodnil s poukazom na čl. 6 Smernice rady 93/13/EHS z 05.04.1993 a § 53 ods. 1, 4 a 5 Občianskeho zákonníka tým, že vychádzajúc z Dodatku k zmluve o pripojení mal žalovaný povinnosť zaplatiť zmluvnú pokutu v rovnakej a nezmenenej výške za akékoľvek porušenie svojich povinností v zmysle zmluvného vzťahu so žalobcom. Dojednaná zmluvná pokuta je takmer 2,2-násobkom ceny za neuhradené elektronické telekomunikačné služby. Takáto zmluvná pokuta má nežiaduci rozmer, je neobhájiteľná a nepomerne ukracuje spotrebiteľa. Súdna kontrola štandardných formulárových zmlúv je postavená na absolútnej neplatnosti klauzúl a je rozhodujúce, či zmluvná podmienka v spotrebiteľskej zmluve je objektívne spôsobilá poškodiť spotrebiteľa. Odvolateľ pritom poukázal na Doplnujúce formálne oznámenie Európskej komisie z 27.01.2008 č. 2007/2495, rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci Oceáno Grupo Editorial SA a Rocio Murciano Quintero (C-240/98) a medzi Salvat Editore SA a José M. Sánchez Alcón Prades a spol., spojené prípady C-240/98 až C 244/98 ako aj na to, že obdobných veciach o neprijateľnosti zmluvnej podmienky už Krajský súd v Prešove viackrát rozhodol - napr. rozsudkom 18Co 136/2010 zo dňa 09.05.2011, rozsudkom 2Co 137/2010 zo dňa 29.06.2011 a rozsudkom 6Co 113/2010 zo dňa 20.09.2011. Odvolateľ taktiež v odvolaní vzniesol námietku premlčania uplatneného nároku. Odvolaním žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok v napadnutých výrokoch zmenil tak, že žalobu zamietne, účastníkom neprizná náhradu trov konania a žalobcu zaviazne nahradiť vedľajšiemu účastníkovi trovy konania v sume 81,79 eur na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Ambróza Motyku do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Keďže odvolanie podal vedľajší účastník na strane žalovaného, odvolací súd vyzval žalovaného (§ 93 ods. 3 O. s. p.), či súhlasí s týmto úkonom vedľajšieho účastníka s poučením podľa § 101 ods. 3 O. s. p.

Žalovaný do rozhodnutia odvolacieho súdu sa na výzvu súdu nevyjadril.

Žalobca vo vyjadrení k podanému odvolaniu uviedol, že pokiaľ ide o nárok na zaplataenie zmluvnej pokuty, tak nejde o neprijateľnú zmluvnú podmienku, pričom poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove zo dňa 10.11.2011 sp. zn. 10 Co 44/2011, Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Obdo 4/99 zo dňa 01.09.2000, 1 Obdo V 93/2004, 6 Obdo 25/2008 zo dňa 04.09.2008, Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 28 Cdo 575/2005 zo dňa 19.05.2005 a 23 Cdo 1646/2007 zo dňa 30.04.2009. Napadnuté odvolanie žiadal odmietnuť s poukazom na to, že neobsahuje náležitosti

(najmä odôvodnenie) alebo rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť a zaviazať žalovaného nahradiť trovy žalobcovi.

Odvolací súd v rámci kompetencií vyplývajúcich z ust. § 10 ods. 1 O. s. p. preskúmal napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad uvedených v ust. § 212 O. s. p., vo veci nenariadil odvolacie pojednávanie, čo je v súlade s ust. § 214 ods. 1, 2 O. s. p. a zistil, že napadnutý rozsudok je potrebné v jeho napadnutých častiach zrušiť a vrátiť vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Prvostupňový súd považoval zmluvne dojednanú zmluvnú pokutu za primeranú a nepovažoval dohodu o jej dojednaní za neprijateľnú podmienku, pretože nespôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (žalovaného). Poukázal pri tom na to, že pokiaľ žalovaný s výškou zmluvnej pokuty nesúhlasil, mal možnosť ju ovplyvniť výberom iného programu, resp. iného mobilného telefónu, alebo mal možnosť využiť služby iného poskytovateľa elektronických komunikačných služieb.

Z obsahu spisu však nevyplýva, na základe čoho dospel prvostupňový súd k záveru, že v prípade voľby iného programu, príp. výberu iného akciového mobilného telefónu, by bola zmluvná pokuta dojednaná nižšia (prípadne žiadna). Odvolací súd poukazuje na znenie Dodatku k zmluve o pripojení (nachádzajúci sa v pripojenom spise sp. zn. 5C 25/2010 na č.l. 5), od ktorého sa odvíja uplatnený nárok. Dodatok je tvorený formulárovým znením, do ktorého boli rukou vpísané identifikačné údaje zmluvy, SIM karty, výška aktivačného poplatku za aktiváciu SIM karty, číslo mobilného telefónu, vybraný typ mobilného telefónu, ktorý je v zmysle dodatku užívateľovi (žalovanému) poskytovaný, jeho IMEI, kúpna a predajná cena, dátum podpísania dodatku a podpisy. Formulárovým znením je aj dojednaná zmluvná pokuta, pričom následne je rukou zaškrtnutá jej dojednaná výška a to z možností: 10.000,- Sk, 15.000,- Sk alebo 20.000,- Sk. Z uvedeného preto vyplýva, že aj pri voľbe iného mobilného telefónu (keďže údaje o značke telefónu sú dopisované rukou a teda tento formulár sa netýkal výlučne mobilného telefónu modelu Siemens A50) by pri použití tohto formulára bola dojednaná zmluvná pokuta najmenej vo výške 10.000,- Sk (331,93 eur).

V spise sa nenachádza dôkaz o tom, že by v prípade voľby iného programu spotrebiteľom ako zvoleného programu „20 + 20 Viac“ právny predchodca žalobcu v čase uzavretia Dodatku k zmluve o pripojení (t.j. ku dňu 24.07.2003) uzatváral Dodatky k zmluvám o pripojení aj bez predpísaného bodu o dojednaní zmluvnej pokuty (príp. s dojednanou zmluvnou pokutou v nižšej výške ako 10.000,- Sk). Naopak, z predloženej „Aktuálnej ponuky akciových MT“ (platnej od 01.07.2003) nachádzajúcej sa v spise na č.l. 21, vyplýva, že pri voľbe akéhokoľvek z tam uvedených programov (20 Viac, 20+20 Viac, 55/100 Viac, 200/400/1000 Viac, VPS 150) a akéhokoľvek z uvedených mobilných telefónov boli zmluvné pokuty dojednané vo výškach 10.000,- Sk, 15.000,- Sk alebo 20.000,- Sk (teda nie menej ako v tomto prípade dojednaných 10.000,- Sk).

Ak prvostupňový súd konštatoval, že právny predchodca žalobcu nebol v čase podpísania zmluvy jediným, kto v Slovenskej republike poskytoval elektronické komunikačné služby, a teda žalovaný (ako spotrebiteľ) nemusel využiť služby právneho predchodcu žalobcu, vôbec sa nevysporiadal s tým, aké podmienky vo vzťahu k zmluvnej pokute poskytoval iný poskytovateľ týchto služieb (v tom čase to bola okrem právneho predchodcu žalobcu len spoločnosť Orange Slovensko, a.s.).

Z uvedených dôvodov je záver súdu prvého stupňa poukazujúci na možnosti žalovaného (t.j. voľba iného programu, mobilného telefónu alebo mobilného operátora) v čase uzatvárania zmluvy nepreskúmateľný, pretože nie je zrejmé, z čoho súd vychádzal, keď konštatoval, že tým žalovaný mohol nepriamo ovplyvniť výšku zmluvnej pokuty.

V neposlednom rade odvolací súd poukazuje aj na to, že záver súdu prvého stupňa o uložení povinnosti žalovanému uhradiť v prospech žalobcu 331,93 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 %

ročne z tejto sumy od 26.03.2010 do zaplataenia je nepreskúmateľný aj preto, že z odôvodnenia napadnutého rozsudku nie je zrejmé, ako sa súd prvého stupňa vypořiadal s konštantnou judikatúrou a už právoplatnými rozsudkami vyslovujúcimi vo výroku neprijateľnosť zmluvnej podmienky vo vzťahu k zmluvným pokutám.

V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na náležité odôvodnenie nálezů Ústavného súdu SR z 10. 11. 2011 sp. zn. IV. ÚS 481/2011, s ktorým sa odvolací súd plne stotožňuje. „Ústavný súd poukazuje na svoju stabilizovanú judikatúru (napríklad IV. ÚS 75/09), podľa ktorej neoddeliteľnou súčasťou princípov právneho štátu zaručeného podľa čl. 1 ústavy je aj princíp právnej istoty. Tento spočíva okrem iného v tom, že všetky subjekty práva môžu odôvodnene očakávať, že príslušné štátne orgány budú konať a rozhodovať podľa platných právnych predpisov, že budú ich správne vykladať a aplikovať (napr. II. ÚS 10/99, II. ÚS 234/03, IV. ÚS 92/09). Obsahom princípu právneho štátu je vytvorenie právnej istoty, že na určitú právne relevantnú otázku sa pri opakovaní v rovnakých podmienkach dáva rovnaká odpoveď (napr. I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95 a II. ÚS 80/99, III. ÚS 356/06). Rešpektovanie princípu právnej istoty musí byť prítomné v každom rozhodnutí orgánov verejnej moci, a to tak v oblasti normotvornej, ako aj v oblasti aplikácie práva, keďže práve na ňom sa hlavne a predovšetkým zakladá dôvera občanov, ako aj iných fyzických osôb a právnických osôb k orgánom verejnej moci (IV. ÚS 92/09). Diametrálne odlišná rozhodovacia činnosť všeobecného súdu o tej istej právnej otázke za rovnakej alebo analogickej skutkovej situácie, pokiaľ ju nemožno objektívne a rozumne odôvodniť, je ústavne neudržateľná (IV. ÚS 209/2010, m. m. PL. ÚS 21/00, PL. ÚS 6/04, III. ÚS 328/05). Aj keď právne závery všeobecných súdov obsiahnuté v ich rozhodnutiach nemajú v právnom poriadku Slovenskej republiky charakter precedensu, ktorý by ostatných sudcov rozhodujúcich v obdobných veciach zaväzoval rozhodnúť identicky, napriek tomu protichodné právne závery vyslovené v analogických prípadoch neprispievajú k naplneniu hlavného účelu princípu právnej istoty ani k dôvere v spravodlivé súdne konanie (obdobne napr. IV. ÚS 49/06, III. ÚS 300/06, IV. ÚS 481/2011).

Odvolací súd poukazuje aj na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci BEAIN vs. Rumunsko (Sťažnosť č. 30658/05, Baranowski vs. Poľsko, sťažnosť č. 2835/95).

Napokon povinnosť súdu rozhodovať v obdobných veciach rovnako a v prípade odklonu od judikatúry povinnosť uviesť dostatočné a presvedčivé dôvody pre tento odklon jednoznačne vyplýva aj z požiadaviek právnej teórie. Pravidlo, že kto sa chce odchýliť od súdneho precedensu alebo ustálenej judikatúry, musí pre odklon uviesť dostatočný dôvod (a teda nesie bremeno argumentácie), je považované za jedno zo základných pravidiel racionálnej právnej argumentácie (napr. Alexi, R: A theory of legal argumentation. A theory of rational discourse as theory of legal justification. Oxford: Clarendon trest vs. 1989, s. 277 - 278, citovaný v článku autora Petra Wilflinga, vzájomne si odporujúca judikatúra je porušením dohovoru: BEIAN V. Rumunsko na www.otvorenepravo.sk

Účastníci konania musia mať dôveru v určitú rozhodovaciu prax súdov v skutkovo i právne porovnateľných veciach.

V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na rozsudky Krajského súdu v Prešove sp. zn. 16Co 31/2012 a 16 Co 32/2012 z 15.03.2012.

Na základe vyššie uvedeného je možné konštatovať, že súd prvého stupňa odňal žalovanému možnosť konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p., a to vydaním nepreskúmateľného rozhodnutia.

Účelom odôvodnenia rozhodnutia je predovšetkým preukázať jeho správnosť a odôvodnenie súčasne musí byť i prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutí súdu.

So zreteľom na uvedené odvolací súd preto v zmysle ustanovenia § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. rozsudok v napadnutej časti a v nadväzujúcom výroku o trovách konania zrušil a v súlade s ustanovením § 221 ods. 2 O.s.p. vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Úlohou súdu prvého stupňa v novom konaní bude vo vyššie naznačených intenciách opätovne rozhodnúť, svoje rozhodnutie náležite odôvodniť (§ 157 ods. 2 O.s.p.) tak, aby pôsobilo presvedčivo. Zároveň sa vysporiada s námietkami vedľajšieho účastníka a vznesenou námietkou premlčania v odvolaní. V ďalšom konaní rozhodne aj o trovách odvolacieho konania (224 ods. 3 O.s.p.).

Na záver odvolací súd poukazuje na nesúlad písomného vyhotovenia rozsudku súdu prvého stupňa s jeho vyhláseným znením. Vychádzajúc zo zápisnice z pojednávania dňa 24.06.2011 na č.l. 39, bolo v druhom výroku rozsudku vyhlásené, že súd zamietá žalobu okrem iného aj v časti o zaplatenie úroku z omeškania prevyšujúceho sadzbu 9% ročne z istiny 331,93 eur od 27.03.2010, avšak v písomnom znení je namiesto tohto dátumu uvedený dátum 25.03.2010. Keďže však proti tomuto výroku rozsudku nebolo odvolanie podané (a rozsudok nadobudol v tejto časti právoplatnosť), odvolací súd nemal oprávnenie ho preskúmať. Preto bude úlohou súdu prvého stupňa uvedenú nesprávnosť po vrátení veci opraviť postupom podľa § 164 O.s.p..

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.